

Juridische krachtlijnen

Rond een artistieke nalatenschap

Stijn Michielsen

6 juni 2024

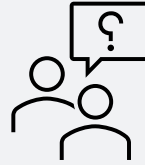
Zakelijke omkadering bij de nalatenschap van kunstenaars

Deze brochure richt zich op individuele kunstenaars en geeft inzicht in de zakelijke en juridische gevolgen van een artistieke nalatenschap na hun overlijden. De brochure richt zich niet op erfgenamen van kunstenaars. Culturele organisaties kunnen deze brochure gebruiken bij de begeleiding van kunstenaars in het kader van een *artist estate planning*.

Inhoudsopgave

1.	Waarom nadenken over je artistieke nalatenschap?	4
2.	Lexicon	6
3.	Elke kunstenaar heeft een artistieke nalatenschap	8
a.	Inventariseren en archiveren	9
b.	Auteurs- en naburige rechten werken door na overlijden	10
	Auteursrechten	10
	Naburige rechten	12
4.	Wat gebeurt er met je nalatenschap als je geen stappen onderneemt?	13
c.	Wie zijn je erfgenamen?	13
d.	Je erfgenamen hebben een keuze: aanvaarden of niet	15
	Risico op versnippering	15
e.	Betalen van erfbelasting bij aanvaarding	15
	I. Tarieven in Vlaanderen	16
	II. Tarieven in Brussel	17
5.	Wat kan je zelf ondernemen?	18
a.	Het opmaken van een testament	18
	Soorten testamenten	19
	Rekening houden met het beschikbaar deel en de reserve	21
	Kan je fiscaal voordelig nalaten via testament?	22

Advies op maat

 www.cultuurloket.be/contact

Contact

1 Mijn vraag 2 Mijn moment 3 Mijn gegevens 4 Voltooid

Wat is je vraag?

Onderwerp

Kies een onderwerp

Mijn vraag

Formuleer je vraag

Document

Hier kan je relevante documenten toevoegen.

Geen bestand gekozen

Slechts één bestand.
256 MB limiet.

Toegestane types: gif jpg png bmp eps tif pict psd txt rtf html odf pdf doc docx ppt pptx xls xlsx xml avi mov mp3 ogg wav bz2 dmg gz jar rar sit svg tar zip.

Advies op maat voor de cultuursector

Kies een **onderwerp**. Op basis daarvan zorgen we dat de juiste consulent je vraag toegespeeld krijgt.

Wil je gebruik maken van onze begeleiding naar aanleiding van de coronacrisis? Selecteer dan **crisisbegeleiding**.

Omschrijf je **vraag** zo volledig mogelijk.

Onze consulent neemt **telefonisch contact** met je op, op een moment dat je zelf kiest.

Lees meer over onze dienstverlening.

Je bent vrij om te kiezen wat de bestemming is van je werk

- Werk samenhouden? Zelf beheren?
- Maatschappelijke rol vervullen? Schenking aan goed doel?

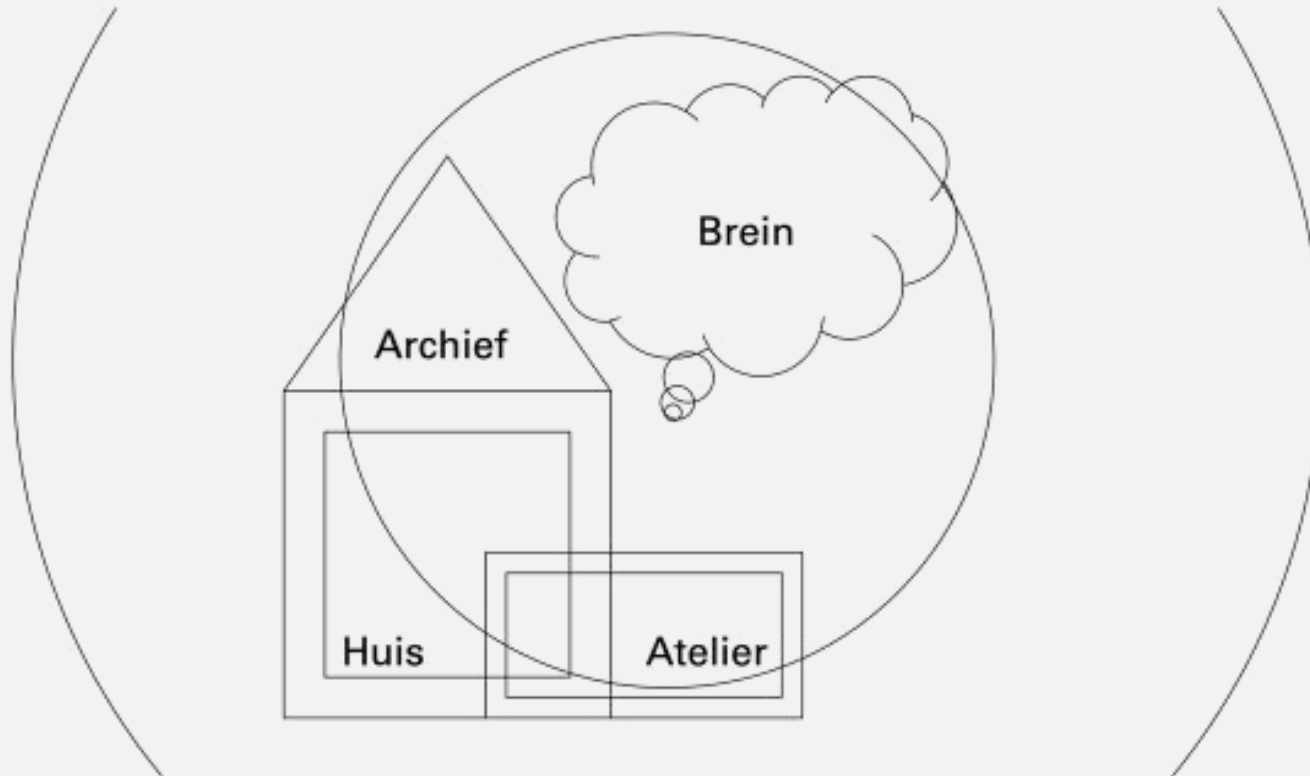
Bewustzijn wie je nalatenschap zal beheren: erfgenamen, museum, goede

vrienden, personen die vertrouwd zijn met je werk ...

3 centrale vragen

1. Wat behoort tot je artistieke nalatenschap?
2. Wat gebeurt er als je niets doet?
3. Wat kan je zelf ondernemen?

Model kunstenaarsnalatenschap © Miriam Windhausen

Inventariseren

Op titel, datum, grootte, afbeelding, locatie, waarde, voorschriften tot gebruik...

CKV

CEMPER

**LETTER
EN
HUIS**

meemoo
VLAAMS INSTITUUT VOOR HET ARCHIEF

FARO Vlaams steunpunt voor
cultureel erfgoed

KUNSTENPUNT

Vlaams
Architectuur
instituut

Toolbox & Richtlijnen voor
Archief- en Collectiezorg
in de Kunstensector

Zoeken

Organisaties

Over TRACKS

Contact

NL EN

Praktijkvoorbeelden

Basiszorgrichtlijnen

Overzicht toolbox

Nieuws

TRACKS is opgebouwd als een koffer met de nodige instrumenten voor kunstenaars en kunstenuorganisaties om zorg te dragen voor hun archief en/of collectie(s).

Visie →

Het vertrekpunt van je archiefzorg is een visie op de archiefwerking van je organisatie. Wat zijn de doelstellingen? Waarom vinden we dit belangrijk? Hoe willen we deze bereiken?

Ordenen en beschrijven →

Op welke manier schep ik best (een volg)orde in mijn archief? Hoe noteer ik dit het best? En hoe gedetailleerd moet dat zijn?

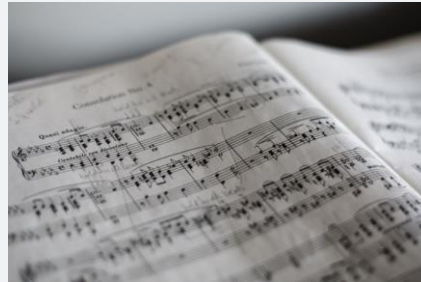
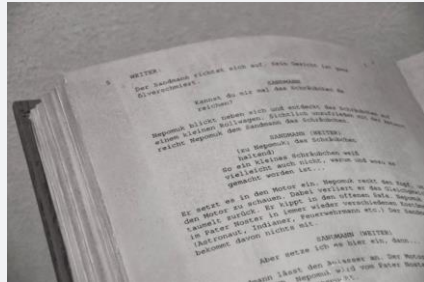
Weggoien en bijhouden →

Wat kan ik met een gerust hart weggooien/deleten? Hoe beslis ik of iets waardevol genoeg is om bij te houden? En zijn er zaken die ik (verplicht) moet bewaren?

Auteursrechten vs. naburige rechten

AR

NR

Kennisbank

In onze kennisbank vind je informatie over werken en ondernemen in en financieren van cultuur.

THEMA

Bescherming van je creatie

AUTEURSRECHTEN

Het auteursrecht beschermt de originele creaties van de geest.

Wat beschermt het auteursrecht?

Het auteursrecht beschermt de originele creaties van de geest.

Welke rechten bezit een auteur?

De morele rechten en de vermogensrechten.

Wie is de auteur?

De natuurlijke persoon die de auteursrechtelijke creatie tot stand brengt of bracht.

Hoe lang duurt de bescherming?

De bescherming loopt door na het overlijden van de (langstlevende) auteur.

Hoe auteursrechten goed overdragen?

Om auteursrechten goed over te dragen zijn er bepaalde contractuele voorwaarden.

Volgrecht

Een specifieke regel voor makers van beeldende en grafische kunst.

Auteursrechten blijven bestaan

➤ Hoe lang?

- Tot **70 jaar na overlijden** van (langstlevende) auteur
- Na termijn: publiek domein

➤ Volgrecht

- Doorverkoop van beeldende of grafische kunst van minstens 2.000 euro
- Komt toe aan erfgenamen of personen aangeduid via testament

Naburige rechten blijven bestaan

➤ Hoe lang?

- Naburige rechten van **uitvoerende kunstenaars**: tot **50 jaar** na prestatie
- Uitz: tot 70 jaar na publieke bekendmaking bij muziekopnames
- Naburige rechten van **producenten**: tot **50 jaar** na vastlegging (bv. muziek of film)

Bron van inkomsten

Ook Katy Perry verkoopt haar rechten op vijf albums en negen hits en is 210 miljoen euro rijker

Muzieklegendes verkopen auteursrechten: 'Snel cashen voor je irrelevant bent geworden'

Neil Young, Bob Dylan, Tina Turner en David Bowie ruilden hun muziekrechten in voor een grote som geld. - David Jv

De Standaard [Nieuws](#) [Opinie](#) [Inspiratie](#) [Podcasts](#)

Neil Young verkoopt muziekrechten voor 120 miljoen euro

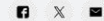

Neil Young. — © DBA

Neil Young heeft de muziekrechten van zijn songs verkocht aan het investeringsfonds Hipgnosis Songs Fund. De 75-jarige Canadese rocker krijgt 150 miljoen dollar (120 miljoen euro) voor 50 procent van de rechten van 1.180 liedjes. Dat meldt de BBC woensdag.

Belga

Woensdag 6 januari 2021 om 12:32

Vrt, 19/09/'23
De Morgen, 09/01/'22
De Standaard, 06/01/'21

2. Wat gebeurt er als je niets doet?

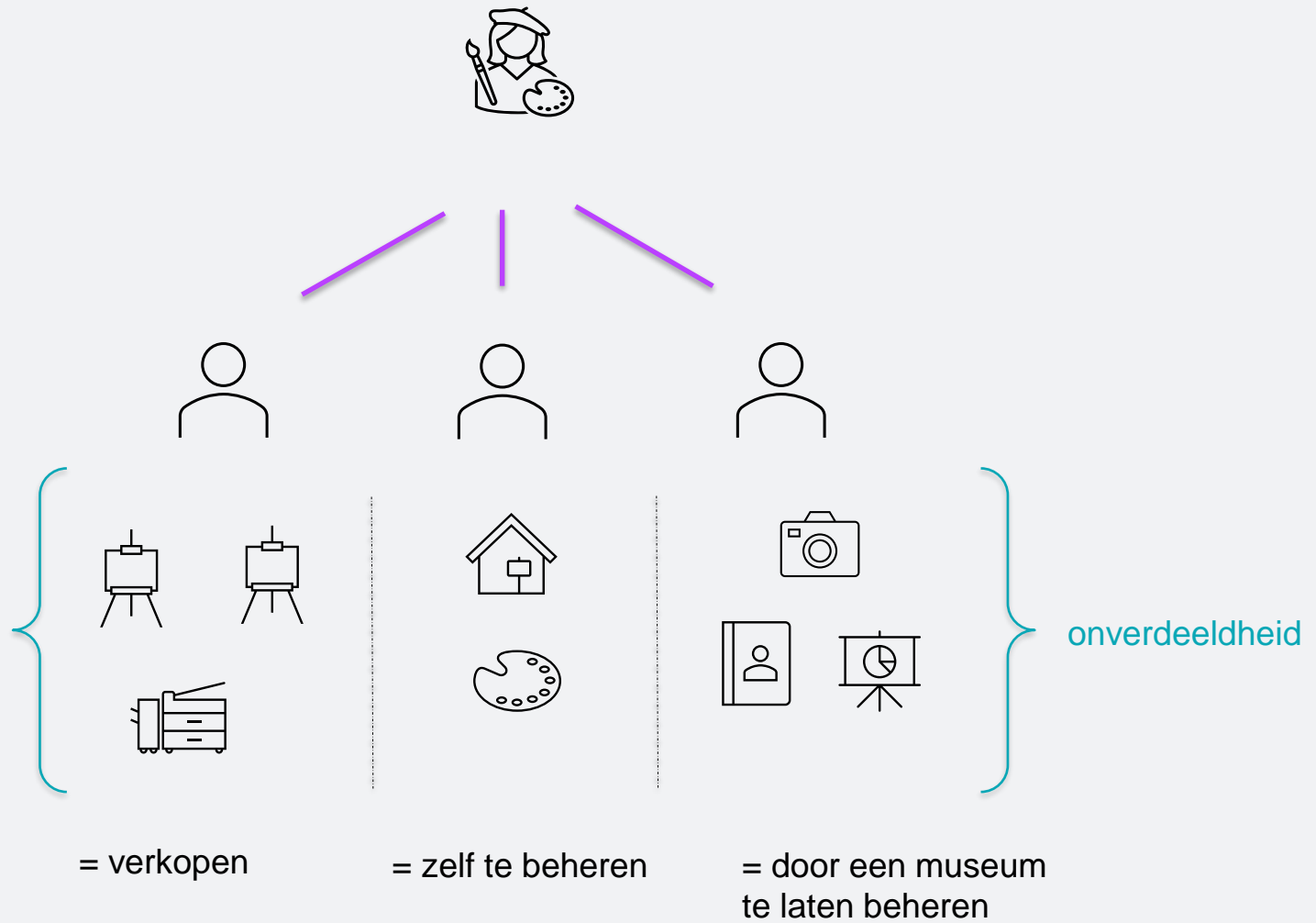
De wettelijke regels

Erfgenamen

Aanvaarden of niet

Erfbelasting

Risico op versnippering

Betalen van erfbelasting

- Tarieven verschillen **per gewest**: fiscale woonplaats van overledene
 - Langst gewoond in laatste 5 jaar?

- Tarieven verschillen **per graad van verwantschap**
 - Hoe verder in graad, hoe hoger de belasting

Tarieven Vlaanderen

Rechte lijn (bv. ouder – kind)

0,01 tem 50.000 euro	3 %
50.000,01 tem 250.000 euro	9 %
Vanaf 250.000,01	27 %

Broers en zussen

0,01 tem 35.000 euro	25 %
35.000,01 tem 75.000 euro	30 %
Vanaf 75.000,01	55 %

Andere personen

0,01 tem 35.000 euro	25 %
35.000,01 tem 75.000 euro	45 %
Vanaf 75.000,01	55 %

Voorbeeld:

Erfenis ouder – kind: € 200.000

3 % op € 50.000 (1.500)

+

9 % op € 150.000 (13.500)

= € 15.000

Erfenis aan broer: € 200.000

25 % op € 35.000

+

30 % op € 40.000

+

55 % op € 125.000

= 8.750 + 12.000 + 68.750

= € 89.500

Hoge erfbelasting vermijden

- Betaling via afgifte van cultuurobjecten

- Familiale onderneming: verderzetten activiteiten

- Wegschenken voor overlijden

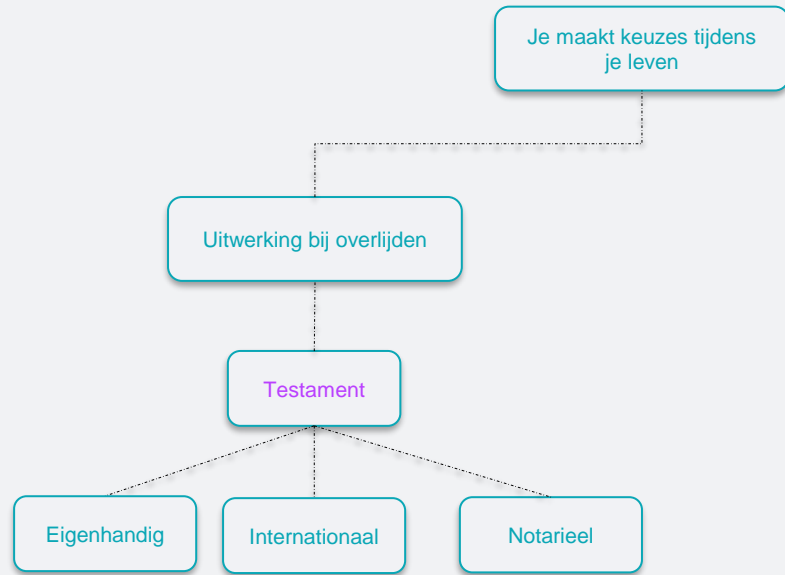
- Onderbrengen in afzonderlijke structuur (rechtspersoon)

3. Wat kan je zelf ondernemen?

Vrije keuze

1. Testament
2. Schenking
3. (Controle)structuur

Verlaagde tarieven

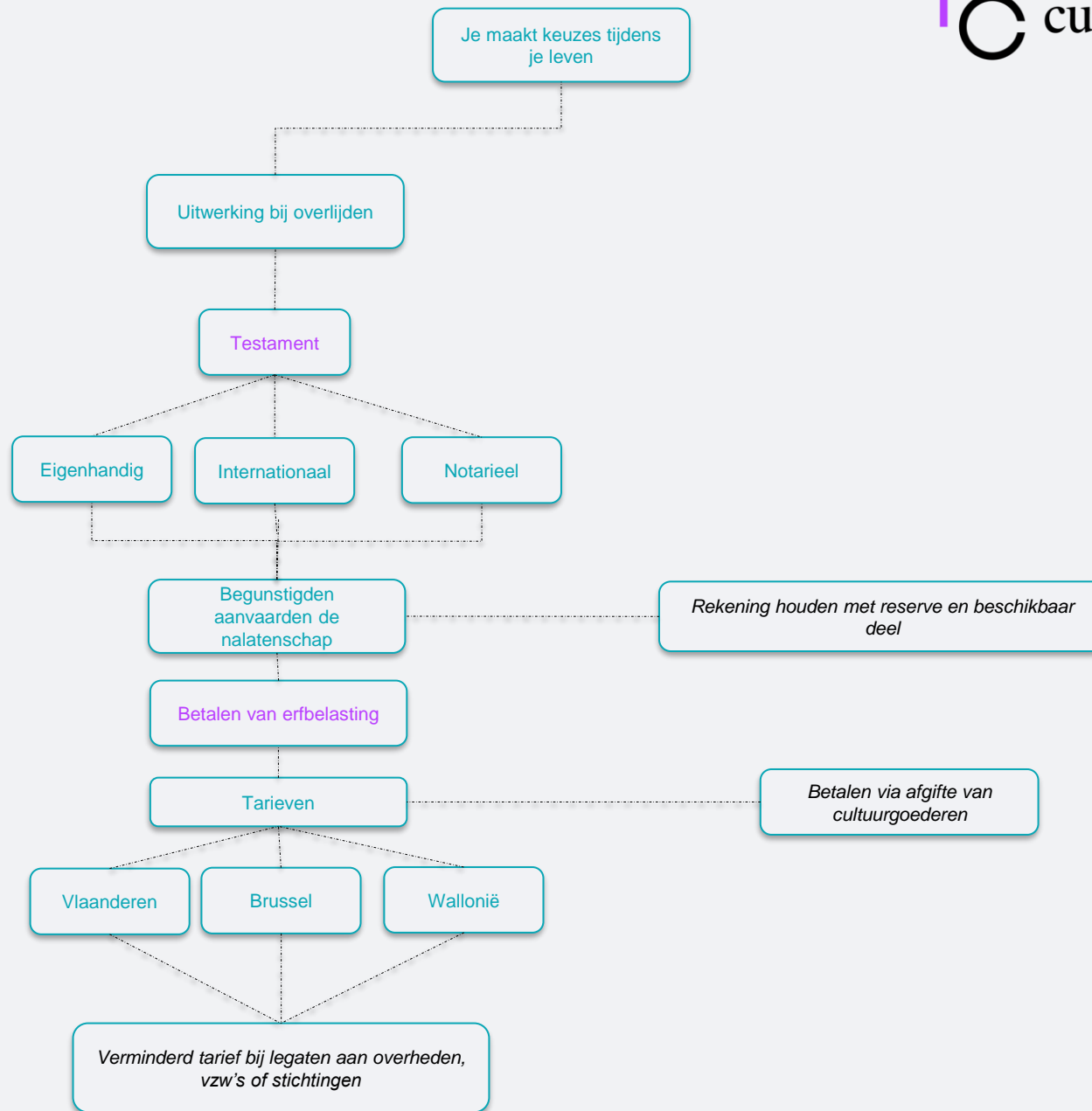
Legaten aan de overheid, vzw of stichting

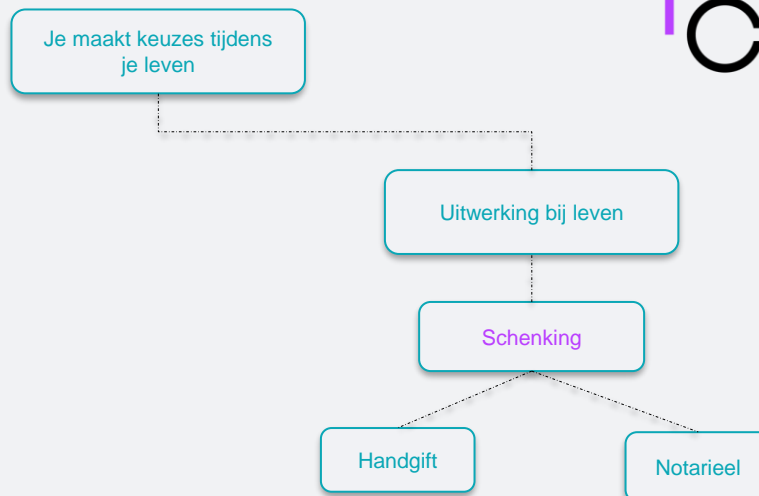
➤ Vlaanderen

- Overheid of vzw : 0 %
- Private stichting : 8,5 %

➤ Brussel

- Overheid : 0 %
- Erkende vzw's en stichtingen openbaar nut : 7 %
- Private stichting : 25 %

Schenking aan een museum of archief

ERKENDE ORGANISATIES

Verfijn zoekresultaten

96 resultaten gevonden

Zoek op term

Geef een zoekterm op

Type

Kies een type

Indelingsniveau

Kies een indelingsniveau

Stad / Gemeente

Kies een stad/gemeente

Provincie

Kies een provincie

**Amsab - Instituut voor
Sociale Geschiedenis**

[Lees meer >](#)

**Bibliotheek Koninklijk
Conservatorium
Antwerpen**

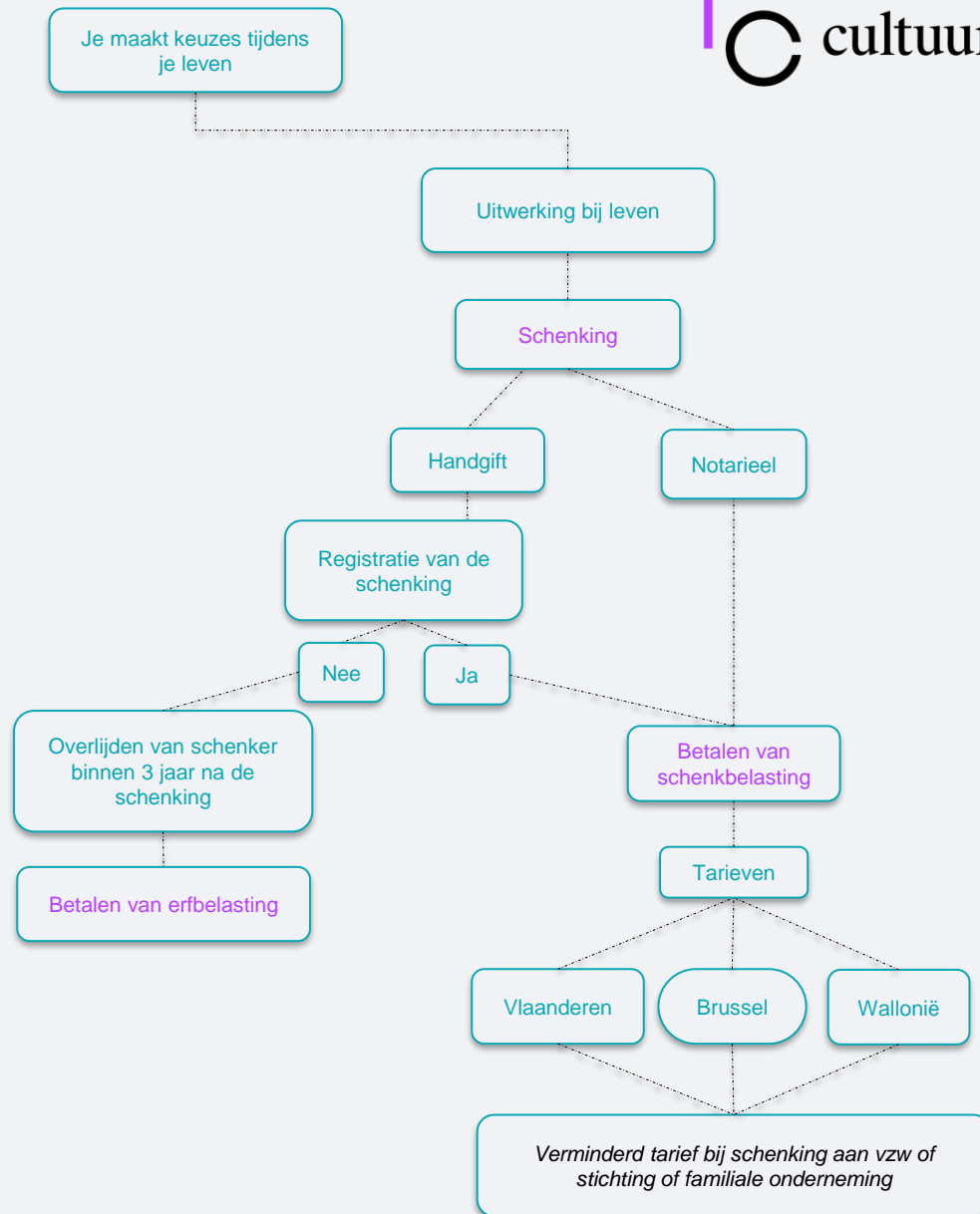
[Lees meer >](#)

Letterenhuis

[Lees meer >](#)

Tarieven schenkbelasting

Roerend goed

Aan echtgenoot of in rechte lijn	3 %
Andere persoon	7 %

Onroerend goed: rechte lijn

€ 0,01 tem € 150.000	3 %
€ 150.000,01 tem € 250.000	9 %
€ 250.000,01 tem € 450.000	18 %
Vanaf € 450.000	27 %

Onroerend goed: anderen

€ 0,01 tem € 150.000	10 %
€ 150.000,01 tem € 250.000	20 %
€ 250.000,01 tem € 450.000	30 %
Vanaf € 450.000	40 %

Voorbeeld:

**Schenking (roerend) ouder – kind
van € 200.000**

3 % op € 200.000

= € 6.000

Schenken aan vzw of stichting

➤ Vlaanderen

- Overheid, vzw of stichting van openbaar nut: 0 %
- Private stichting : 5,5 %

➤ Brussel

- Erkende vzw's en private stichtingen : 7 % (*onroerende goederen*)
- Stichting openbaar nut: 6,6 %

Schenker is ook een vzw of private stichting? Vast tarief van € 100

3. Binnen (controle)structuur

= artistieke nalatenschap binnen een rechtspersoon

1. Afscheiden vermogen

- Versnippering tegengaan: eenheid van je artistieke nalatenschap

2. Fiscale optimalisatie

- Komt niet terecht in je privévermogen (erfbelasting)

3. Controle behouden via het bestuur

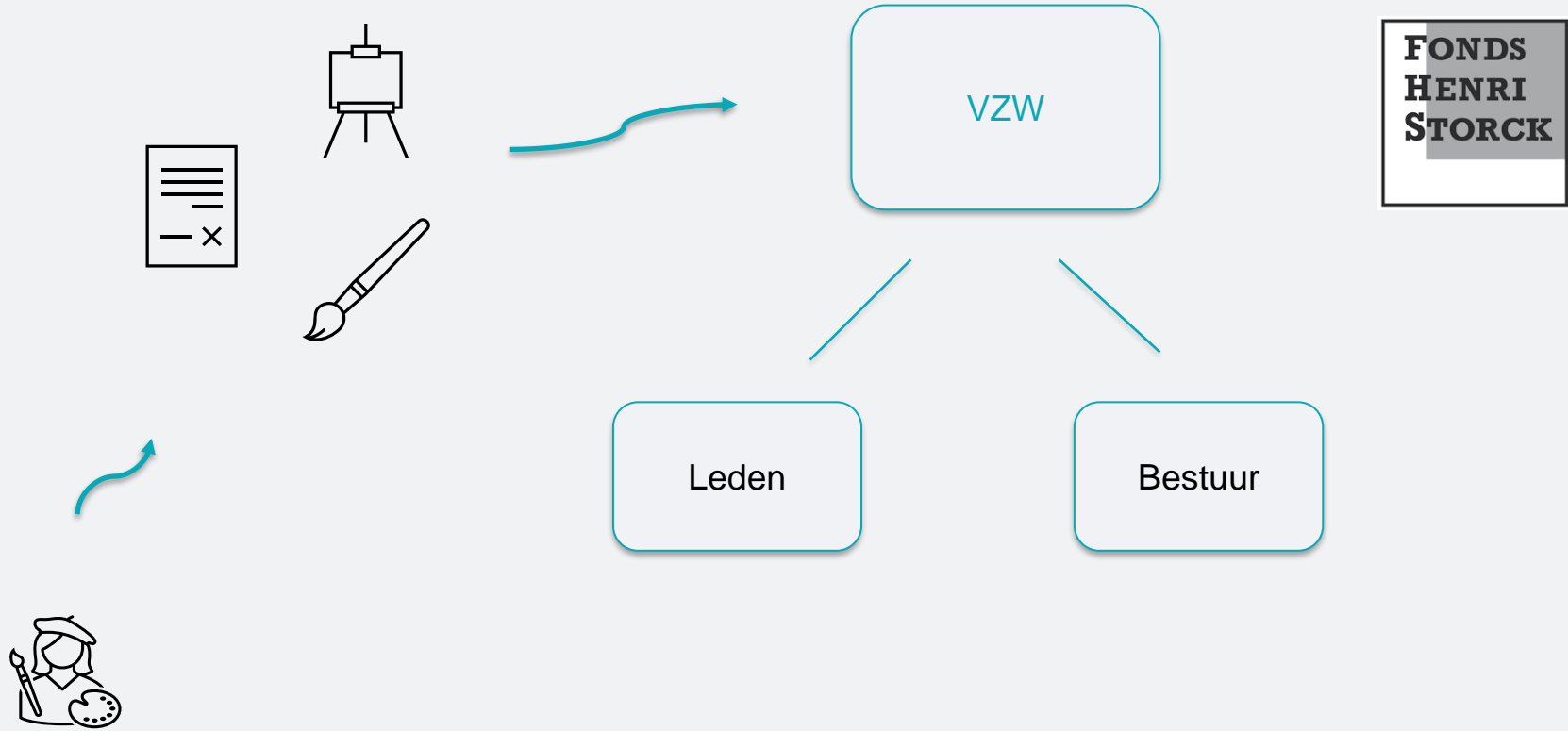
- Vennootschappen: opsplitsing bestuur en economische waarde (eigendom) van aandeel

4. Onderneming = administratieve formaliteiten

Organisatievormen

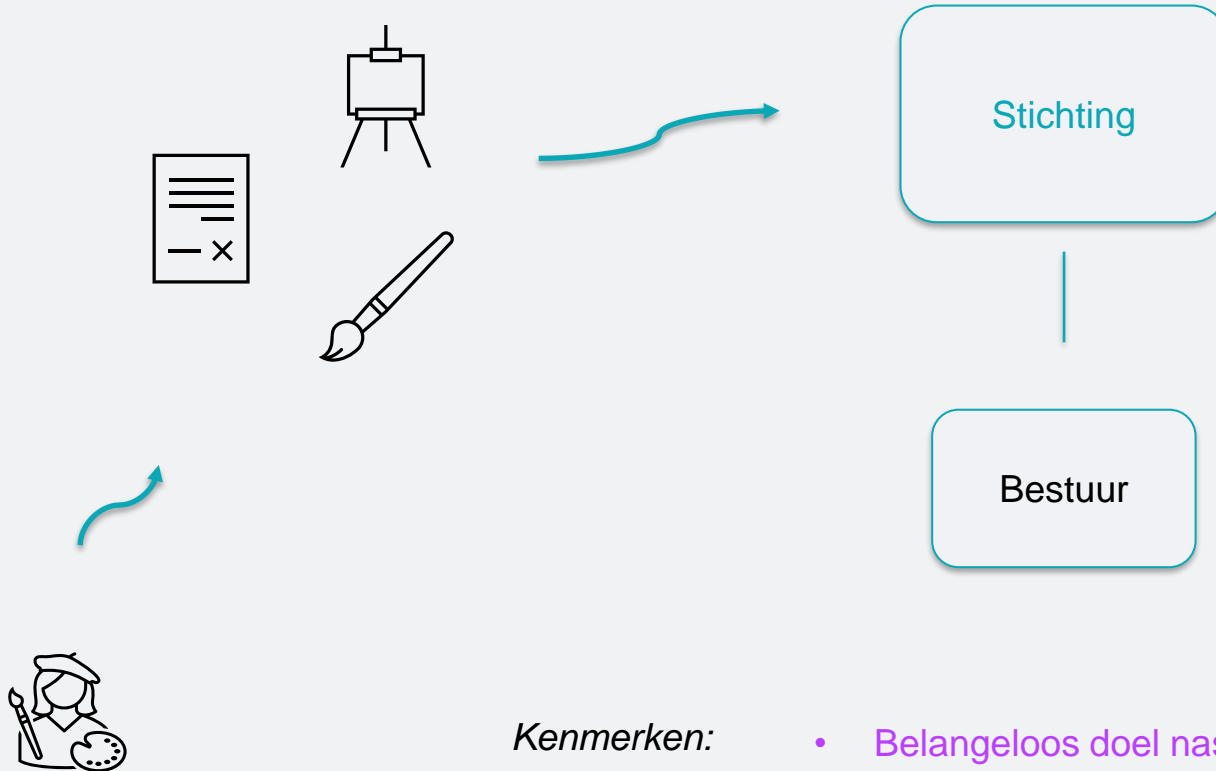
	Vennootschappen				Verenigingen	Stichtingen
	Maatschap — VOF — CommV	CV (erkende CV of CVSO)	BV	NV	VZW	Stichting (privaat of openbaar nut)
Type samenwerkingsvorm	Personenvennootschap	Vermogensvennootschap	Vermogensvennootschap	Kapitaalvennootschap	Vereniging	Stichting
Rechtspersoonlijkheid	Maatschap: geen VOF + CommV: Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja
Oprichtingsakte	Authentieke akte of onderhandse akte	Authentieke akte	Authentieke akte	Authentieke akte	Authentieke akte of onderhandse akte	Authentieke akte
Minimum oprichters	2	3	1	1	2	1
Minimum kapitaal	Geen minimum	Geen minimum Wel: toereikend aanvangsvermogen	Geen minimum Wel: toereikend aan- vangsvermogen	€1.500: volledig geplaatst	Geen minimum	Geen minimum
Financieel plan	Nee	Ja	Ja	Ja	Nee	Nee
Aandelen + stemrecht	Overeenkomst/statuten bepalen aandeel, bij gebrek: evenredig	Dezelfde soorten aandelen hebben dezelfde rechten > ieder aandeel heeft stemrecht, meervoudig stemrecht mogelijk	Afschaffing dwingende regel: alle aandelen zelfde rechten (aanvullend recht) > meervoudig stemrecht / aandelen zonder stemrecht mogelijk	Regel: inbreng proportioneel met aandeel, afwijkingen mogelijk > meervoudig stemrecht / aandelen zonder stemrecht mogelijk	Geen aandelen Ieder werkend lid heeft gelijk stemrecht, meervoudig stemrecht mogelijk	Geen aandelen
Aandelenregister	Niet verplicht	Ja	Ja	Ja	Ledenregister	NVT
Overdracht aandelen	Geen vrije overdracht tenzij anders overeengekomen	Vrije overdracht tussen leden (beperkingen: statuten) Beperkte overdracht derden: voorwaarden aandeelhouderschap of statuten	Aanvullend recht: instemming heft aandeelhouders die ¼ van de aandelen bezitten Vrije overdracht: statuten	Vrije overdracht Beperkingen: statuten	NVT	NVT
Bestuur	Bestuur bij één of meer zaakvoerders (hoedanigheid van lasthebber): akte van benoeming I CommV: stille vennoot: geen dadenvan bestuur!	1 bestuurder mogelijk	1 bestuurder mogelijk	1 bestuurder mogelijk Monistisch bestuur (3 bestuurders) Duaal bestuurdersmodel (directieraad (min. 3) en raad van toezicht (min. 3))	Minstens 3 bestuurders: college Afschaffing regel meer leden dan bestuurders + Nieuwe regel: 2 bestuurders indien 2 leden	1 bestuurder mogelijk
Aansprakelijkheid	Maatschap: • Onbeperkt en hoofdelijk • Geen Bestuurderswaansprake-	Aandeelhouders verbinden slechts hun inbreng	Aandeelhouders verbinden slechts hun inbreng	Aandeelhouders verbinden slechts hun inbreng	Leden niet persoonlijk aansprakelijk voor	Bestuurders- aansprakelijkheid

Kenmerken:

- Belangeloos doel nastreven
- *Checks & balances*: bestuur en algemene vergadering
- Verlaagde tarieven in schenk- en erfenisbelasting
- Patrimoniumtaks

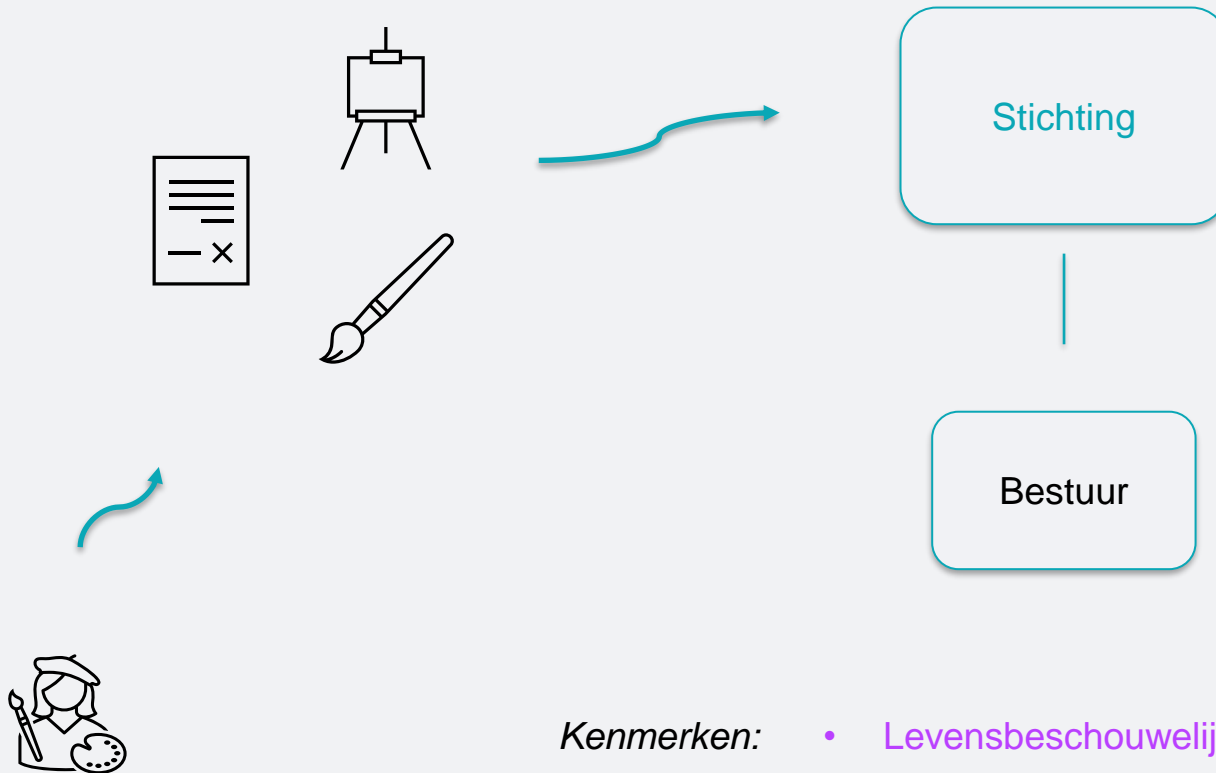
Private Stichting

Kenmerken:

- Belangeloos doel nastreven
- 1 bestuurder is voldoende
- Verlaagde tarieven schenk- en erfenisbelasting
- Patrimoniumtaks

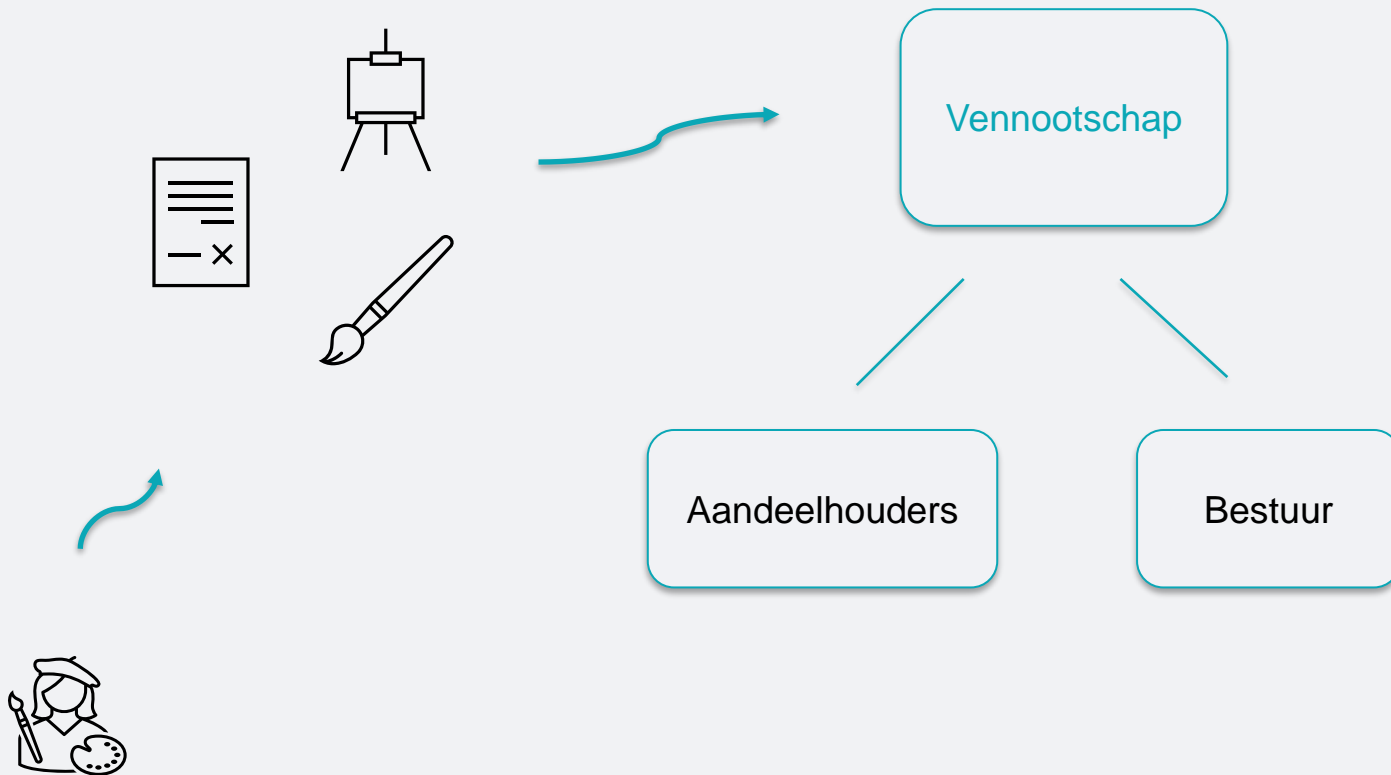
Stichting van openbaar nut

Kenmerken:

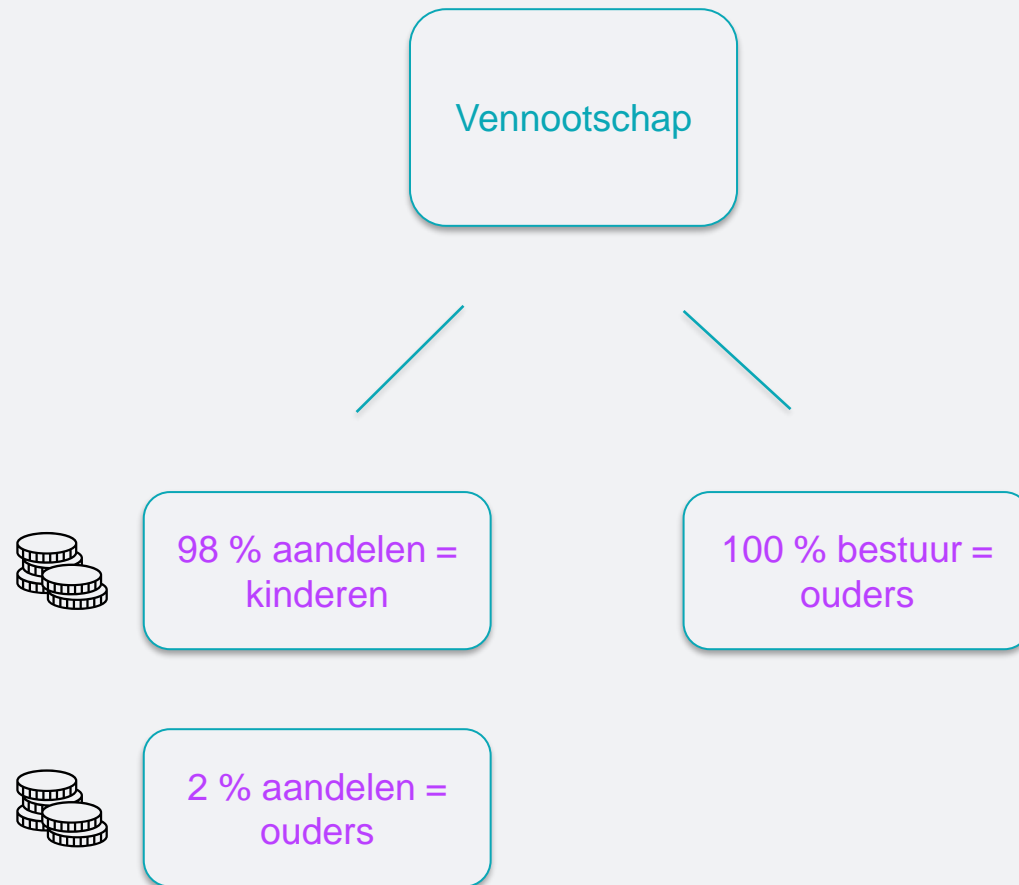
- Levensbeschouwelijk, filantropisch, cultureel of artistiek werk realiseren
- Verlaagde tarieven schenk- en erfenisbelasting
- Erkenning door Minister van Justitie (via KB)

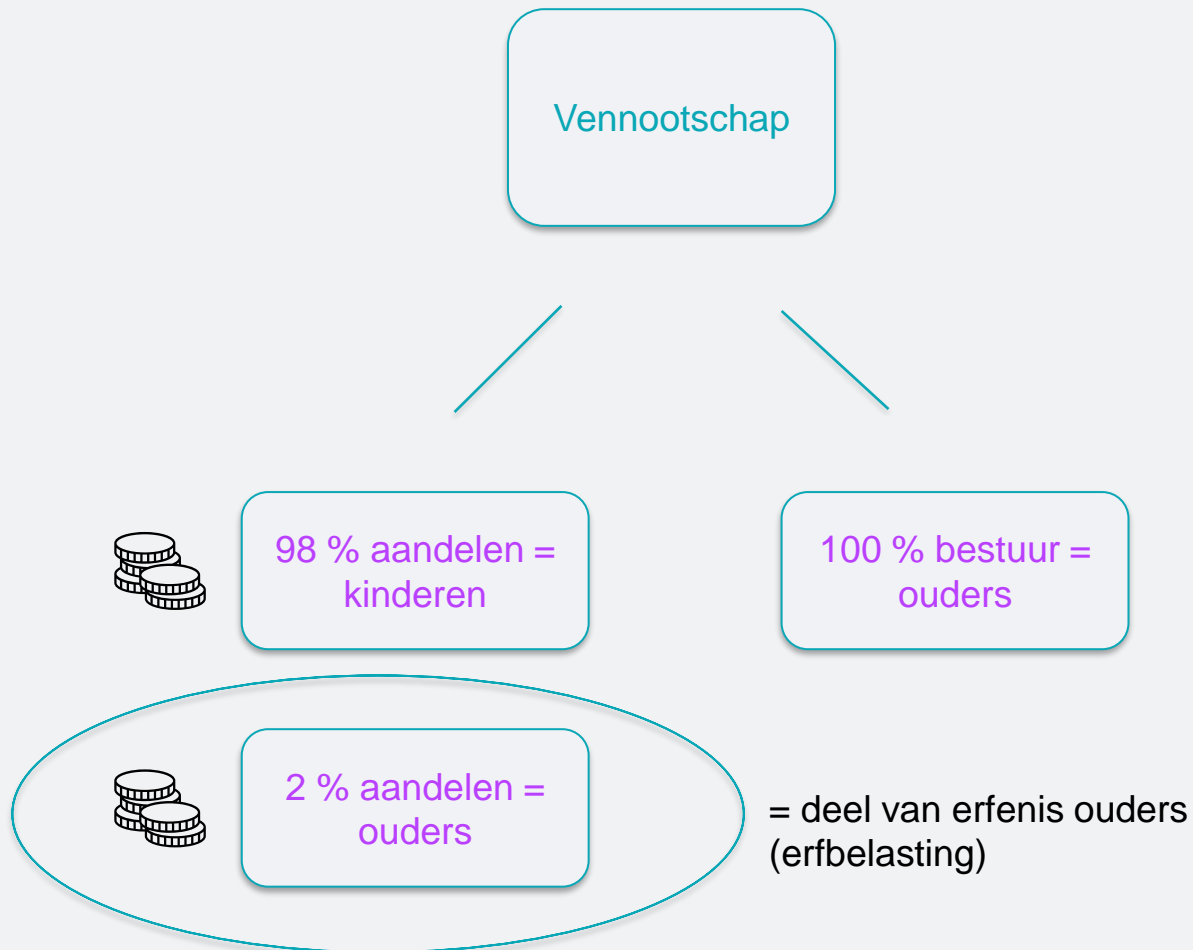
Vennootschap

- Kenmerken:*
- Winstuitkering
 - Vermogende nalatenschappen
 - Controlestructuur

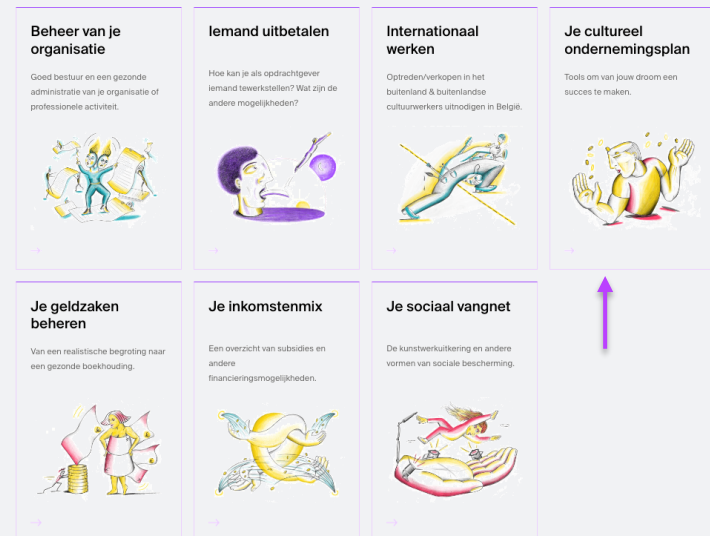

Maatschap	Stichting
Minstens 2 maten	1 bestuurder
Winstuitkering	Belangeloze doelstelling
Geen rechtspersoonlijkheid	Rechtspersoonlijkheid
Onderhandse of authentieke akte	Authentieke akte
Fiscaal transparant	Rechtspersonenbelasting
Discretie (geen statuten)	Patrimoniumtaks

Keuze gemaakt

- Formaliseer dit in juridisch bindende documenten
- Stel een cultureel ondernemingsplan op
 - Ga na wat de kosten zijn voor het bestuur en beheer van je nalatenschap
 - *Personeel*
 - *Bewaring en onderhoud oeuvre*
 - *Boekhouding en administratie*
 - *Huur of aankoop van een ruimte*
 - *Verzekering*
 - ...

Stappenplan Artist Estate planning

1. Ga na hoe je artistiek oeuvre is samengesteld.
 2. Bepaal de waarde van de kunstwerken of onderdelen van je nalatenschap.
 3. Check welk gewest bevoegd is om belastingen te innen.
 4. Kijk na onder welk stelsel je gehuwd of samenwonend bent.
 5. Controleer wie je erfgenamen zijn.
 6. Ga na hoe hoog de belastingdruk is.
 7. Maak een keuze aan wie je graag iets meer wil toebedelen.
 8. Bepaal of je de controle in handen wil houden of bepaalde personen hiertoe wil machtigen.
 9. Ga na welke maatschappelijke rol je oeuvre kan vervullen, bepaal hoe dit mogelijk is en wie hieraan kan bijdragen.
 10. Kies de juiste structuur waarbinnen je je artistieke nalatenschap wil onderbrengen.
 11. Maak een cultureel ondernemings- en financieel plan op.
 12. Maak een afspraak met een notaris of advocaat om je wens uit te voeren.
- Archiveren en inventariseren
- Wettelijke regels
- Wat wil je zelf?
- Uitvoeren van je wens

Stappenplan Artist Estate planning

1. Ga na hoe je artistiek oeuvre is samengesteld.
 2. Bepaal de waarde van de kunstwerken of onderdelen van je nalatenschap.
 3. Check welk gewest bevoegd is om belastingen te innen.
 4. Kijk na onder welk stelsel je gehuwd of samenwonend bent.
 5. Controleer wie je erfgenamen zijn.
 6. Ga na hoe hoog de belastingdruk is.
 7. Maak een keuze aan wie je graag iets meer wil toebedelen.
 8. Bepaal of je de controle in handen wil houden of bepaalde personen hiertoe wil machtigen.
 9. Ga na welke maatschappelijke rol je oeuvre kan vervullen, bepaal hoe dit mogelijk is en wie hieraan kan bijdragen.
 10. Kies de juiste structuur waarbinnen je je artistieke nalatenschap wil onderbrengen.
 11. Maak een cultureel ondernemings- en financieel plan op.
 12. Maak een afspraak met een notaris of advocaat om je wens uit te voeren.
- Archiveren en inventariseren
- Wettelijke regels
- Wat wil je zelf?
- Uitvoeren van je wens

Vragen?

Neem een kijkje in onze **kennisbank**:

www.cultuurloket.be

Maak een afspraak bij een consulent
voor **persoonlijk advies**:

www.cultuurloket.be/contact

Schrijf je in op onze **nieuwsbrief**:

www.cultuurloket.be/nieuwsbrief

Volg ons op **sociale media**:

Facebook: [/cultuurloket](https://www.facebook.com/cultuurloket)

Instagram: [@cultuurloket](https://www.instagram.com/cultuurloket)

YouTube: [Cultuurloket](https://www.youtube.com/cultuurloket)

LinkedIn: [/cultuurloket](https://www.linkedin.com/company/cultuurloket)
